

Teel hea lasteaia poole

Prof. Margit Sutrop
Tartu Ülikooli eetikakeskus
Tartus, 4. juunil 2014

Lasteaed ja väärtuskasvatus

- Haridus tähendab mitte ainult teadmiste ja oskuste andmist, vaid ka isiksuse väärtushoiakute kujundamist. Väärtuskasvatuse nurgakivi pannakse lasteaias.
- Lasteaial on kodu kõrval väga oluline roll isiksuse kujunemisel.
- Ühiskonnas pole mõistetud, kui suur on lasteaia roll selles, et meie lastest saaksid sõbralikud, hoolivad, sallivad ja ausad inimesed, kes on samal ajal töökad, ettevõtlikud, loovad ja osalustahtelised kodanikud.
- Lasteaeda on peetud vaid kohaks, kus lapsed käivad mängimas. Lasteaeda on peetud vaid õppeasutuseks, mis annab teadmised kooli sisseastumiseks.

Eesti hariduse murekohad

- Valitseb ekslik arvamus, et iga haridusastme sihiks on valmistada ette järgmisele astmele astumiseks. Lasteaed peab andma koolivalmiduse.
- Puudub sidusus erinevate astmete vahel – lasteaia ja kooli vahel on suur lõhe.
- Vähene koostöö õppeasutuse ja lastevanemate vahel.

Vanem ütleb: “Kuula sõna!”

- Mina võin öelda, mis sa pead tegema, sest mina tean, mis on õige (**autoritaarne**)
- Mina ütlen, mis Sa pead tegema, sest mina tean, mis on Sulle hea, olen vanem ja targem (**paternalistlik**).
- Lapsevanemate kasvatusmeetodid (direktiivne suhtlemis- ja kasvatusstiil) ei toeta laste kasvamist loovateks, ettevõtlikeks, hoolivateks inimesteks.

Alternatiivid

- Tee, mis mina kui vanem ja targem ütlen (**autoritaarne kasvatus**)
- Tee, mis tahad (mind ei huvita, mis sa teed, ma ei käi sinust üle) (**kasvatamatus**)
- Tee, mida Sina õigeks pead, aga ma aitan Sul mõista, mis on õige (**autonoomia ja vastutusvõime** kasvatamine).

Autonoomia ja vastutusvõime kasvatamisel on oluline **partnerlus ja koostöö, usalduslikud suhted, tagasisidestamine ja arutelu.**

Autonoomia kasvatamine

- Autonoomia ja vastutusvõime kasvatamisel on oluline **partnerlus ja koostöö, usalduslikud suhted, tagasisidestamine ja arutelu.**
- Rõhk on sellel, et aidata noorel inimesel mõista oma tegude aluseks olevaid väärtusi ja tegude tagajärgi, toetada moraalse selgroo kujunemist, soovitatavate vooruste kujunemist.
- Moraalne areng algab teiste seatud piiride tajumisest, aga jõuab välja selleni, et inimene annab ise endale seadusi. Mis ma pean tegema? Milline inimene ma tahan olla?

Laps ütleb: “Kuula mind!”

- Kuula, mis ma räägin või mida ma tahan väljendada, aga veel ei oska.
- Võta mind partnerina, mitte kasvatusobjektina
- Armasta või vähemalt tunnista mind sellisena nagu ma olen.
- Mõista, mis on mulle tõeliselt oluline.

Hea lasteaia mudel

Hea lasteaia projekti eesmärgiks on kokku leppida

- ❖ Mis iseloomustab head lasteaeda? (hea lasteaia aspektid)
- ❖ Millised on sobivad mõõdupuud? (indikaatorid, mis näitavad, et nende aspektidega tegeldakse)
- ❖ Koos hea lasteaia mudeliga tuleks arendada välja ka hea õpetaja, hea lapse, hea lapsevanema, hea lasteaia juhataja, hea haridusametniku mudel.

Mis on hea lasteaed?

- Hea lasteaed toetab **iga** lapse individuaalsed ja sotsiaalsed **arengut**.
- Lasteaia eesmärk on ehitada vundament, valmistada teda ette kolmeks rolliks: tööeluks, avalikuks eluks ja isiklikuks eluks.

Hea lasteaia mõiste

- Hea lasteaia mõistet saab sisustada väga erinevalt. Võimalusi lapse individuaalset arengut toetada on palju.
- Iga lasteaed saab olla hea erineval viisil, ent ta peab kõigi oluliste aspektidega teadlikult tegelema.

Hea lasteaia aspektid 4 valdkonnas

- Õppe- ja kasvatustöö
- Kasvamist ja arengut toetav keskkond
- Juhtimine ja eestvedamine
- Koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel

Väärtusarenduse ja hea kooli kohta materjale www.eetika.ee

- **Väärtuspõhine kool. Eesti ja maailma kogemus. Koost. M. Sutrop, toim. G. Kangilaski, M-L. Parder, T. Pisuke-Roos (Tartu: EKSA, 2013)**
- **Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Koost. M. Veisson, toim. N. Jung, L. Lilles (Tartu: EKSA, 2010, 2014)**